

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:

רה' סיון תשע"ב

פרשה:

שבועות – יום א'

כותרת:

תאומים סיאמיים שחולקים לב אחד...

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

שבועות - יום א'

תאומים סיאמיים שחולקים לב אחד...

בשנת 1977 נולדו להורים דתיים בארצות הברית תאומים סיאמיים. הם הוטסו בדחיפות לבית רפואה בפילדלפיה והמנתח - ד"ר אברט קופ - הגיע למסקנה שהיות והתאומים חולקים את אותו לב ואותו כבד, לא יהיה בכוחו של לב אחד להחיות את שני התינוקות, ובסופו של דבר הם לא יצליחו לשרוד.

הוא המשיך ואמר שהיות ותינוק אחד יש לו את הלב ואילו התינוק השני לא היה לו לב מעצמו ואינו אלא תלוי בלבו של התינוק הראשון, לכן אם יפרידו את התינוק שאין לו לב מהתינוק הראשון עם הלב - יש סיכוי שהתינוק עם הלב ינצל ויחיה.

למעשה הם היו שני תינוקות שונים לגמרי עם מוח נפרד ומערכת עצבים נפרדת. האחיות בבית הרפואה שמו לב שיש להם אישיות שונה, תינוק אחד היה רגוע יותר ואילו השני נוטה יותר לבכי.

הבעיה היתה שאם אכן עורכים ניתוח הפרדה, תינוק אחד ימות בוודאי, ואז נותנים הזדמנות לתינוק השני להנצל. אולם הרופא הודיע שהוא לא יבצע את הניתוח עד שלא יקבל פסיקה מפורשת מבית המשפט שמתיר לו לעשות זאת. הוא לא היה מעוניין שיתבעו אותו אחר כך על רצח של תינוק. ואולם בית המשפט התיר לו לבצע את ניתוח ההפרדה.

הרופא שהיה אדם מאמין הבין שבנוסף לדיון המשפטי, מבצבצת כאן למעשה שאלה מוסרית ואתית עמוקה וכבדה, האם אכן מותר להרוג תינוק אחד כדי לנסות להציל את התינוק השני, או שמא מוטב שלא לעשות דבר, אבל אז בסופו של דבר שניהם ימותו.

בצר להם פנו ההורים אל הפוסק הרב משה פיינשטיין ז"ל. כשהוא שמע את הדילמה, הוא שאל את הרופא האם ישנה אפשרות לתת את הלב לתינוק שאין לו את הלב ואז הוא יחזיק מעמד. הרופא השיב חד-משמעית שלתינוק הזה אין כל סיכוי להנצל בכל מצב שהוא. הסיכוי היחיד הוא להציל את התינוק שיש לו את הלב.

בינתיים בית הרפואה התכונן במתח לקראת הניתוח. הם אספו צוות של יותר מעשרים רופאים בכירים שמתמחים בכל הבעיות הרפואיות שעשויות להוצר ולהתהוות כתוצאה מהניתוח המסובך הזה. הם כבר היו מוכנים לניתוח, אבל עדיין המתינו למוצא פיו של הרב פיינשטיין.

הרופא המנתח ד"ר קופ - שיותר מאוחר מונה להיות המנתח הראשי של ארה"ב - שם לב שהרופאים מתחילים לגלות סימנים של קוצר רוח. הוא פנה אליהם ואמר להם כך:

"השאלות האתיות והמוסריות המעורבות בהחלטה הנוכחית הינן מורכבות מידי עבורי, ואני סבור שהן מורכבות מידי גם עבורכם. לפיכך פניתי לרב זקן שמתגורר בלאוער איסט סייד של ניו יורק, שהוא גאון גדול ויודע להשיב על כאלה שאלות. כאשר נשמע את תשובתו - נדע גם אנחנו כיצד ראוי לנהוג".

אחרי למעלה מעשרה ימים של דיון הלכתי, פסק הרב פיינשטיין שצריך לערוך את הניתוח כדי לנסות להציל לפחות את חייו של תינוק אחד.

הרופאים אכן ביצעו את הניתוח בהצלחה ותינוק אחד חי. אולם תקופה מסויימת לאחר מכן גם התינוק שניצל לא הצליח להחזיק מעמד והלך לעולמו.

* * *

אנחנו נמצאים היום בחג השבועות. היום נולדו לעם ישראל 'תאומים סיאמיים', התאומים הללו הם שני לוחות הברית. הלוחות הללו היו שני אבני ספיר כחולים, ונראו כמו תאומים באותו גודל בדיוק ועל כל אחד מהם כתובות חמש דברות.

הלוחות אמנם לא היו מחוברות בגשמיות, הם היו שני אבנים נפרדות לחלוטין, אבל בתוכן הם מחוברים כמו תאומים סיאמיים, יש להם לב אחד.

על אבן אחת חרותות חמשה דברות שהן המצוות שבין אדם למקום: האמונה בה', האיסור לעבוד עבודה זרה, שמירת שבת וכו'. ואילו על הלוח השני חרותות המצוות הנוהגות בין אדם לחברו: לא לגנוב, לא לגזול ולא לרצוח וכו'.

ישנם כאלו שמעוניינים להפריד את הלוחות. הם טוענים שהם מהווים משא כבד מידי בשביל לב יהודי אחד שאינו מסוגל לסחוב את שני הלוחות. בעיניהם קשה מידי לקיים גם את המצוות שבין אדם למקום וגם את המצוות שבין אדם לחברו, ולכן הם רוצים לערוך "ניתוח הפרדה", הם רוצים לקיים רק את המצוות שבין אדם לחברו ושאחרים יתרכזו במצוות שבין אדם למקום.

אם יש משהו שאנחנו יכולים ללמוד מהסיפור הזה הוא, שכאשר מפרידים בין התאומים - ולו כדי להציל את אחד מהם - בסופו של דבר שניהם לא מחזיקים מעמד. ההיסטוריה היהודית הוכיחה שאנשים שניסו לקחת רק את אחד מהלוחות ולקיים רק חלק מהמצוות שמצאו חן בעיניהם - איבדו לבסוף את הכל ולא קיימו מאומה. משום ששני התאומים-הלוחות חולקים לב אחד.

גם את המצוות שבין אדם למקום וגם את המצוות שבין אדם לחברו אנחנו מקיימים רק משום שזהו רצון ה'.

אדם שמקיים את המצוות שבין אדם לחברו רק משום שכך נכון לעשות מבחינה מוסרית ושכלית, מסוגל לבסוף למצוא תירוצים למעשים השפלים ביותר. וכפי שהרבי אמר כמה פעמים שבמלחמת העולם השניה כולם ראו לאן אנשים "מוראליים" מסוגלים להגיע כאשר ה'מוסר' שלהם לא מיוסד על אמונה בה'.

מה שנתון לשיקול דעתו של האדם עצמו עשוי תמיד להשתנות. משא"כ כאשר הדברים מיוסדים ומושתתים על ציוויו של הקב"ה, הם לעולם אינם יכולים להשתנות. לפיכך הדרך היחידה שבאמצעותה ניתן להבטיח את קיום המצוות של בין אדם לחברו היא רק כאשר הדברים מושתתים על אמונה עמוקה בה' ('התוועדיות' תשמ"ג כרך א עמ' 368).

בסיפור עם שני התאומים כולם פעלו אמנם על פי ההלכה. אבל כאשר אנחנו מדברים על לוחות הברית - כאן בוודאי התאומים הסיאמיים נולדו יחד כדי להשאר מחוברים לעולם.

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד